

1. การเข้าไปสังเกตการปฏิบัติสมาธิของสำนักปฏิบัติธรรมบางสำนักได้แก่

- 1.1 สำนักวัด ป่าสาละวัน อ.เมือง จ.นครราชสีมา
- 1.2 สำนักวัด มหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร
- 1.3 สำนักวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
- 1.4 สำนักวัดสนามเย็น อ.บางกรวย จ.นนทบุรี
- 1.5 สำนักวัดท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

2. การศึกษาจากพระไตรปิฎก และเอกสารตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นคว้าวิธีการปฏิบัติสมาธิที่เป็นต้นแบบของพระพุทธศาสนาที่แท้จริง

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การปฏิบัติสมาธิของสำนักปฏิบัติธรรมดังกล่าว ส่วนใหญ่สอดคล้องกับคำสอนเรื่องสมาธิที่ปรากฏในพระไตรปิฎก กล่าวคือ มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อทำจิตให้สงบเป็นเบื้องต้นก่อน แล้วจึงนำจิตที่สงบนั้นไปพิจารณาสภาวธรรมจนเกิดความรู้แจ้งเห็นจริงในสภาวธรรมในภายหลัง แต่ข้อแตกต่างอยู่ตรงที่แต่ละสำนักใช้สมาธิในระดับที่ไม่เท่ากัน กล่าวคือ บางสำนักใช้สมาธิในระดับสูง บางสำนักใช้สมาธิในระดับเบื้องต้น เพื่อเป็นบาทในการเจริญวิปัสสนาเท่านั้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่ามีบางสำนักได้คิดค้นวิธีปฏิบัติสมาธิขึ้นมาเองที่แตกต่างจากวิธีการทำสมาธิในพระไตรปิฎก แต่ก็มีเป้าหมายหลักตรงกัน คือ เพื่อความดับทุกข์

Thesis Title An Analytical Study of Meditation Practices
at Various Centers in Thailand in Comparison
to the Meditation in the Buddhist Canon

Author Mr. Ruangrit Saennuan

M.A. Philosophy

Examining Committee Prof. Saeng Chandra-Ngarm Chairman
 Asst. Prof. Dr. Singhathon Kamsao Member
 Asst. Prof. Roongruang Boonyoros Member

Abstract

According to Buddhism meditation is one of the most important steps to Nirvana, the ultimate goal of Buddhism. Nowadays more and more people become interested in Buddhist meditation. Buddhist meditation centers have sprung up here and there all over the country.

This research has aimed at a comparative study of the theories and practices of meditation prevalent in the various centers of Thailand and in the Tripitaka.

The research has been divided into two phases as follows:

1. On-the-spot observation of meditation practices at the following centers:

1.1 Wat Pasalawan center of Nakornrajsima province.

1.2 Wat Mahadhatu center of Bangkok.

1.3 Wat Paknampasicharoen of Bangkok

1.4 Wat Sanamnai of Bangkruai District, Nonthaburi province.

1.5 Wat Thasung center of Uthaitanee province.

2. The survey of the Tripitaka and other documentary sources in order to find out the original, authentic meditation practice of Buddhism.

As the result, it has been discovered that the meditation practices conducted at the target centers are in accordance with the principles of meditation in the Tripitaka. All centers aim at tranquillity meditation first and then move on to Insight meditation later.

The differences can be detected at two main points. Firstly, some centers have developed their own techniques of inducing the mind to tranquillity. Secondly, some centers use lower degrees of meditation, while others use higher degrees of meditation as the base for Insight meditation.

กติกกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้เพราะได้รับความกรุณาจากสำนักปฏิบัติธรรมต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยเข้าไปศึกษาตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาปรัชญาทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศ. แสง จันทร์งาม ที่ได้อนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมทั้งตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.สิงห์ทน คำขาว และ ผศ.รุ่งเรือง บุญไธรส ที่ให้การชี้แนะแนวทางอันเป็นประโยชน์จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงส่งไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวัดอุโมงค์ที่ให้ความช่วยเหลือในการยืมหนังสือ และพระไตรปิฎก ขอขอบคุณคุณนิรภัย แดงโชติ ผู้เป็นกัลยาณมิตรของข้าพเจ้าที่คอยจัดการ และเป็นภาระเกี่ยวกับหนังสือค้นคว้า

ส่วนดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอมอบให้คุณพ่อ-คุณแม่ รวมทั้งครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ถ่ายทอดความรู้แก่ข้าพเจ้าตั้งแต่เยาว์วัย ตลอดจนผู้ปฏิบัติธรรมทั้งหลาย ที่มุ่งแสวงหาสัจธรรมของชีวิต ส่วนที่เป็นข้อบกพร่องข้าพเจ้าขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

เรืองฤทธิ์ แสนนวล

อักษรย่อในพระไตรปิฎก

อ้ง . เอกาทสก .	อ้งคุดตารนิกาย	เอกาทสกนินบาท
อ้ง . เอกก .	อ้งคุดตารนิกาย	เอกกนินบาท
อ้ง . จตุก .	อ้งคุดตารนิกาย	จตุกกนินบาท
อ้ง . ฉกก .	อ้งคุดตารนิกาย	ฉกกนินบาท
อ้ง . ปัญจก .	อ้งคุดตารนิกาย	ปัญจกนินบาท
อ้ง . นวก .	อ้งคุดตารนิกาย	นวกนินบาท
อภิ . วิ .	อภิธรรมปิฎก	วิภังค์
อภิ . ส .	อภิธรรมปิฎก	ธรรมสังคณี
ขุ . ม .	ขุททกนิกาย	มหานิเทศ
ขุ . ปฎิ .	ขุททกนิกาย	ปฎิสัมภิตามวรรค
ที . ปฎิ .	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค
ที . ม .	ทีฆนิกาย	มหาวรรค
ที . สี .	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค
ที . ปา .	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค
ม . อุ .	มัชฉิมนิกาย	อุปริปัตตนิสสัย
ม . ม .	มัชฉิมนิกาย	มัชฉิมปัตตนิสสัย
ม . มุ .	มัชฉิมนิกาย	มูลปัตตนิสสัย
สัง . ข .	สังยุตตนิกาย	ขันธวารวรรค
สัง . ม .	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค
สัง . ลพ .	สังยุตตนิกาย	สฬายตนวรรค
	10/15/28 =	เล่ม/ข้อ/หน้า